

Wespenweetjes

Hidde Bult, 04-08-2021

Dit is een samenvatting van informatie van Rentokil¹ en Rob Bijlsma². Een kolonie wespen bestaat uit een koningin, werksters en mannen, die darren worden genoemd. Na de herfst sterven alle wespen, behalve de jonge, bevruchte koninginnen. Die overwinteren op koele, droge plekken. In de “voorbroedtijd” gaan de koninginnen op zoek naar een plek om een embryonaal nest te bouwen, maar alleen als de temperatuur boven de 20 C komt. Ze metselt daar 7 tot 14 cellen, en legt daarin haar eitjes die de in de vorige zomer bevrucht zijn.

Daarna is ze continu bezig met strooptochten naar nectar of vlees en het warmhouden van het broed (door te trillen). Ze voedt de jongen met vlees, zoals insectenlarven. Die paar cellen leveren pas na een maand de eerste werksters op. Bij langdurig koud, nat weer verliest de koningin veel energie met het opwarmen van het broedsel, wat ten koste gaat van foerageren, nestbouw en onderhoud. Dat kan haar fataal worden. Veel embryonale nesten mislukken in die beginfase, of ze worden ingepikt door een andere koningin.

Lukt het haar de eerste set larven op te kweken tot werksters, dan nemen die haar werk over. De volgroeide werksters gaan vanaf dan op zoek naar voedsel, voeden de nieuwe larven, bouwen aan het nest en verdedigen dat. Het wespengif bevat een feromoon dat ervoor zorgt dat andere wespen agressiever worden. De enige taak van de wespinkoningin is daarna om te paren en eitjes te leggen. Uiteindelijk kan een volgroeid wespennest uit 5.000 wespen bestaan. In de nazomer produceert de kolonie mannetjes en nieuwe koninginnen. Wespen zwermen niet. De nieuwe koninginnen vliegen weg om te paren en zoeken een koele, droge plek om te overwinteren. De mannetjes, de werksters en de oude koningin sterven door kou. Alleen de bevruchte, jonge koninginnen overleven de winter.

Afhankelijk van de condities in het voorjaar, en daarmee de overleving van de embryonale nestjes, zijn er enorme jaarlijkse schommelingen in het aantal wespinkolonies in de zomer. De variatie tussen jaren bedraagt een factor veertig (zie grafieken in Bijlsma²). Echter, alleen de extreem goede en de extreem slechte wespensjaren hebben een effect op de reproductie van de Wespindief. Dat komt omdat ze bij wespenschaarste ook andere, makkelijk verteerbare prooien, zoals kikkers en nestjongen van vogels, kunnen aanvoeren.

Bronnen

1. <https://www.rentokil.com/nl/blog/10-weetjes-over-wespen/>
2. Bijlsma R. (2012). Mijn roofvogels. Atlas Contact, Amsterdam/Antwerpen